

Studiedag 'Spreek elkaars taal!'

Meertalige klassen in het mbo

Op vrijdag 22 januari vindt de studiedag 'Meertalige klassen in het mbo' plaats. We hopen dan weer een hybride conferentie te kunnen organiseren met een live gedeelte (hybride i.v.m. covid19). Mbo-scholen en -docenten krijgen te maken met studenten die qua vooropleiding en qua capaciteiten een mbo-opleiding aankunnen, maar het Nederlands onvoldoende beheersen. Het kan gaan om zij-instromers, inburgeraars, ISK-leerlingen, kinderen van expats en diverse generaties migranten. Op de studiedag willen we aan de orde stellen hoe scholen alle studenten een passende mbo-opleiding kunnen aanbieden en zorgen dat iedereen zich thuis voelt op school. En wat je als taal- of vakdocent in huis moet hebben om anderstalige studenten met een migratie-achtergrond naar een diploma te begeleiden.

Vrijdag 25 september 2020 van 9.30-15.30 uur Regardz Eenhoorn te Amersfoort

Ronde 1

Studenten met een migratie-achtergrond opleiden in het mbo.

Uitdagingen en mogelijkheden

Jetske Woudstra, MBO raad

'De MBO Raad merkt dat veel mbo-scholen bereid zijn een bijdrage te leveren aan de scholing van vluchtelingen. Huidige wet- en regelgeving maakt het de scholen echter soms moeilijk. Om tot een goede plaatsing in een mbo-opleiding te komen is het belangrijk dat het instroomniveau van de studenten niet alleen bepaald wordt door hun taalniveau, maar ook op basis van hun overige vaardigheden, talenten en reeds gevolgd onderwijs in het land van herkomst. Tegelijk is dat de uitdaging. We zien nog te vaak dat onvoldoende taalvaardigheid leidt tot uitval in de hogere mbo-niveaus. We hopen dat de taalschakeltrajecten uit de nieuwe inburgeringswet een goede bijdrage aan gaan leveren, maar er moet meer gebeuren. Naar verwachting kunnen nieuwkomers vanaf 1 augustus 2021 het staatsexamen B1 of B2 doen in plaats van een 2F of 3F examen. Daarnaast zijn diverse mbo-scholen bezig om vanuit hun educatie-afdeling extra NT2 ondersteuning te geven in de mbo-opleidingen en zoeken we naar extra ruimte en middelen hiervoor.'

Jetske Woudstra is beleidsadviseur bij de MBO Raad. Daar behartigt ze de belangen van de mbo-scholen, onderhoudt ze contacten met mbo-scholen en relevante partners en volgt ze de politieke besluitvorming. De eerste jaren hield zij zich bezig met de taaleisen in het mbo. De laatste 2,5 jaar is ze betrokken bij inburgeringsonderwijs en de volwasseneneducatie. Ook de instroom vanuit het ISK-onderwijs, trajecten binnen entree-onderwijs voor NT2-studenten en de instroom van NT2-ers in de hogere niveaus van het mbo hebben haar aandacht.

Versterk de eigenwaarde van de (anderstalige) student. Aanbevelingen voor het mbo

Ellen-Rose Kambel, Rutu Foundation

'Nederland en Vlaanderen worden steeds meertaliger. Die talige diversiteit is een rijkdom voor de samenleving en het onderwijs, maar brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Enerzijds wordt meertaligheid gezien als een cruciale katalysator op het vlak van burgerschap en economie. Anderzijds, wordt het aangewezen als een oorzaak van achterstanden bij leerlingen met een meertalige achtergrond. Ik wil laten zien waarom we meertaligheid juist moeten verwelkomen en stimuleren, zowel binnen als buiten de klas.'

Mr. dr. Ellen-Rose Kambel heeft meer dan 20 jaar ervaring als adviseur, trainer en onafhankelijk onderzoeker op het gebied van rechtvaardigheid, onderwijs en gelijkheid. Haar expertise omvat intercultureel en meertalig onderwijs, mensenrechten van etnische en taalminderheden en vrouwenrechten. In 2011 heeft zij de Rutu Foundation for Intercultural Multilingual Education (www.rutufoundation.org) opgericht met als doel kwaliteitsonderwijs te ondersteunen voor inheemse en migrantenkinderen van wie de moedertaal geen deel uitmaakt van het schoolcurriculum. De Language Friendly School - een nieuw mondiaal netwerk voor scholen die alle talen van hun studenten verwelkomen en waarderen - werd onlangs door HundrED.org geselecteerd als een van de tien beste onderwijsinnovaties in de wereld op het gebied van Tweetalig Onderwijs.

Ronde 2

Taalontwikkeling bij studenten die Nederlands als tweede taal leren

Folkert Kuiken, directeur Instituut voor Nederlands Taalonderwijs en Taaladvies

'Het leren van Nederlands wordt door Nederlanders met een migratieachtergrond vaak als lastig ervaren. Overigens geldt dat ook voor veel moedertaalsprekers. Maar om welke struikelblokken gaat het eigenlijk? En is het leren van Nederlands nu echt zoveel moeilijker dan van een willekeurig andere taal? In hoeverre spelen factoren als motivatie, taalaanleg, taalafstand, leeftijd en opleidingsniveau daarbij een rol? Taalontwikkeling van mbo-studenten begint met respect voor hun taalachtergrond. Op basis daarvan moet gedurende de gehele schoolloopbaan aandacht aan het Nederlands worden besteed. Dat betekent het creëren van een rijke taalomgeving, het stimuleren van taalcontact, maatwerk bieden, zorgen voor geïntegreerd leren en oefenkansen in de praktijk mogelijk maken.'

Folkert Kuiken studeerde Algemene Taalwetenschap, promoveerde in 1988 en werkt aan de Universiteit van Amsterdam: Eerst als universitair docent tweedetaalverwerving toen als bijzonder hoogleraar Nederlands als tweede taal meertaligheid en wetenschappelijk directeur Instituut voor Nederlands Taalonderwijs en Taaladvies aan de UvA. Hij is (mede)auteur van diverse leergangen en handboeken op het gebied van (tweede)taalverwerving.

Een uitdagende, ondersteunende en stimulerende (taal)leeromgeving

Lies Alons, ITTA, Universiteit van Amsterdam

'Anderstalige studenten zitten nog midden in het proces van tweedetaalverwerving. Studenten met een andere moedertaal hebben zowel in de vak- als taalles extra ondersteuning nodig om de vakinhoud te begrijpen én om hun taalvaardigheid verder te ontwikkelen. Daarom is het van belang dat er NT2-kennis aanwezig is in het mbo en dat men die weet te vertalen naar de onderwijspraktijk. Zodat men het onderwijs af kan stemmen op de behoefte van de anderstalige studenten. Hoe zorg je dat NT2-student meer profijt hebben van de instructie, uitleg en teksten in de opleiding? Hoe combineer je het leren van een tweede taal en het verwerven van vakkennis effectief? Hoe organiseer je NT2-ondersteuning binnen de school? Het gaat er om NT2-studenten te stimuleren zelfstandig de tweede taal (verder) te leren.'

Lies Alons is directeur van het ITTA. In de afgelopen 30 jaar heeft zij vele activiteiten uitgevoerd als adviseur, ondersteuner, trainer en coach, ontwikkelaar en onderzoeker. Het aandachtsgebied daarbij is het vmbo, mbo en isk. Zij was projectleider van de Campagne Leersucces vmbo - mbo en ontwikkelt met scholen doorlopende taalleerlijnen van nieuwkomers naar vo en mbo. Ze adviseert en ondersteunt isk's, vmbo's en mbo's zowel op beleids- als op uitvoerend niveau bij de invoering van taalbeleid.

Meer kansen door meertaligheid: docenten in de hoofdrol

Catherine van Beuningen en Daniela Polišká, Hogeschool van Amsterdam/Hogeschool Utrecht

‘Meertaligheid is een feit in de Nederlandse samenleving en dus ook in het onderwijs; veel leerlingen/studenten spreken in hun dagelijks leven een andere taal dan of naast het Nederlands. Hoewel uit onderzoek blijkt dat het belangrijk is deze meertalige rijkdom te erkennen en benutten, worden andere thuistalen dan het Nederlands in de praktijk vaak zoveel mogelijk buiten de schoolmuren gehouden. Hiermee laat het onderwijs kansen liggen. Een doelgerichte, positieve benadering van meertaligheid kan namelijk bijdragen aan het zelfvertrouwen, de identiteitsontwikkeling en het leerproces van meertalige studenten, en aan de sociale cohesie onder en interculturele competentieontwikkeling van alle studenten. In deze lezing zoomen we in op de rol van de docent in het verzilveren van deze kansen.’

Catherine van Beuningen is hoofddocent Nederlands binnen de Faculteit Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Daarnaast werkt zij als senior onderzoeker in het lectoraat Meertaligheid en Onderwijs van de Hogeschool Utrecht.

Daniela Polišká is als hoofddocent Onderzoek werkzaam voor de eerstegraads lerarenopleidingen. Daarnaast is zij als onderzoeker verbonden aan het Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam.

Meertaligheid als hefboom voor het leren. Hoe vergroot je het handelingsvermogen van de docent?

Joana Duarte, Universiteit van Amsterdam, NHL Stenden Hogeschool Hogeschool

‘Als docenten alle studenten gelijke ontwikkelingskansen willen geven, is het benutten van de diversiteit op school een van de meest urgente uitdagingen. Ik wil graag een pleidooi houden voor het centraal stellen van de leraar zelf als de belangrijkste kracht bij het succesvol implementeren van echt meertalig onderwijs, dat gebaseerd is op een taalontwikkelingsperspectief. Want alleen de docent zelf kan een optimale leeromgeving creëren, waarin alle studenten een zo goed mogelijke taalontwikkeling kunnen doormaken.’

Joana Duarte is bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en lector Meertaligheid en Geletterdheid, NHL Stenden Hogeschool Hogeschool. De onderzoeksinteresses van Joana zijn rondom diversiteit en kansengelijkheid, taalverwerving van meertalige leerlingen, taalattitudes van leerkrachten en gezinnen, meertaligheidsdidactiek en docentenprofessionalisering voor meertaligheid in het onderwijs.

Foto: Dirk Gillissen (UvA)